

Lucyna Bakiera*
Magdalena Wiśniewska**

PŁEĆ METRYKALNA I PSYCHOLOGICZNA A PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW DOMOWYCH I SATYSFAKCJA SEKSUALNA W ZWIĄZKACH KONSENSUALNYCH

Wprowadzenie

Zarówno w Polsce, jak i w innych krajach zachodniego kręgu kulturowego coraz więcej osób dorosłych mieszka razem w związkach nieformalnych, określanych również jako związki kohabitacyjne (Janicka 2006) lub konsensualne (Bakiera 2009; Slany 2002). W krajach zachodnich średnio ok. 70% osób w wieku 20-24 lat oraz ok. 33% osób w wieku 25-29 lat kohabituje przed zawarciem związku małżeńskiego (Jankowiak 2013). Kohabitacja spotrzegana jest jako forma życia osób dorosłych, istniejąca równolegle obok małżeństwa (Krzysteczko 2006; Seltzer 2000; Trost 2010).

Wspomniane zmiany związane są m.in. z zaangażowaniem zawodowym kobiet, co niewątpliwie usamodzielnia partnerów ekonomicznie i powoduje, że trwałość związku małżeńskiego nie jest już głównym warunkiem stabilności finansowej kobiet (Baranowska 2007; Titkow 2007; Titkow, Duch-Krzystoszek, Budrowska 2004). Na pierwszym planie życia par (formalnych i nieformalnych) plasują się cele emocjonalne (Bakiera 2006; Bieńko 2008), co przyczynia się do większego nastawienia na partnerstwo relacji i oczekiwania wysokiego poziomu intymności w związku. Przemiany życia społecznego prowadzą do większej negocjowalności ról rodzinnych, szczególnie w obszarach życia intymnego (Wiśniewska, Bakiera 2017), aczkolwiek realizacja oczekiwań młodych dorosłych dotyczących partnerskiego podzia-

---

***Lucyna Bakiera** – doktor habilitowany nauk humanistycznych w dyscyplinie psychologia, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; zainteresowania naukowe: rozwój psychiczny w adolescencji i dorosłości, komplementarność rozwoju rodziców i dzieci, rozwojowe aspekty rodzicielskiego zaangażowania, przemiany związków intymnych; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4559-0430>; e-mail: lucyna.bakiera@amu.edu.pl

****Magdalena Wiśniewska** – magister psychologii, Stowarzyszenie Na Tak; zainteresowania naukowe: przemiany związków intymnych, społeczne skrypty dotyczące ról płciowych, seksualność w związkach intymnych; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8654-7653>; e-mail: magdalena.wisniewska.07@gmail.com

łu zadań w rodzinie koliduje z tradycyjnymi wzorcami (Bakiera, Harwas-Napierała 2016; Carlson, Miller, Sassler, Hanson 2016).

Zmieniający się stosunek do ról płciowych, ciągle przemiany w preferencjach dotyczących modeli życia rodzinnego oraz zwiększająca się liczba związków nieformalnych wpływają na to, że wciąż mamy zbyt małą wiedzę na temat sfery obowiązków domowych i satysfakcji seksualnej, które są ważnymi obszarami wspólnego życia. Mogą one być zarówno źródłem radości i zadowolenia ze związku, jak i generować napięcia w diadzie. Wśród badaczy nie ma jednoznacznego stanowiska co do tego, czy i w jaki sposób płeć wiąże się z podziałem obowiązków domowych i satysfakcją seksualną. Są badacze, którzy twierdzą, że aktywność seksualna kobiet i mężczyzn jest tym większa, im więcej czasu poświęca się na wykonywanie prac w gospodarstwie domowym (Gager, Yabiku 2010). Inni argumentują, że ich badania pozwalają wyciągnąć zupełnie inne wnioski (Kornrich, Brines, Leupp 2012). Anna Titkow, Danuta Duch-Krzystoszek i Bogumiła Budrowska (2004) zwracają natomiast uwagę, że działania rodzicielskie, które bardziej angażują kobiety, stanowią element ich nieodpłatnej pracy. Porównania międzynarodowe sugerują, że należy uwzględniać różnice kulturowe mogące modyfikować omawiane kwestie (Domínguez-Folgueras 2013; Johnson, Galambos, Anderson 2016).

Założenia teoretyczne

Dla funkcjonowania związków intymnych płeć osób je tworzących, rozumiana jako zespół cech strukturalnych i funkcjonalnych pozwalających na sklasyfikowanie jednostki jako męskiej lub żeńskiej (Strzałko 2006, s. 495), ma niebagatelne znaczenie. Współcześnie kategoria płci interpretowana jest bardzo szeroko i obejmuje takie kryteria, jak płeć chromosomalna (genotypowa), płeć gonadalna, fenotypowa, hormonalna, metrykalna, mózgowa i psychologiczna (Carlson 2013; Dulko 2003; Martinez, Miller 2015).

W tradycyjnych ujęciach płci akcentowana była odrębność funkcjonowania kobiety i mężczyzny w rolach społecznych. Różnice uzasadniano kobiecymi i męskimi cechami biologicznymi i psychicznymi. Współcześnie, wraz z nowym spojrzeniem na męskość i kobiecość, uważa się, że płeć biologiczna (ang. *sex*) zdeterminowana jest w sposób wrodzony i odnosi się głównie do cech fizycznych, natomiast płeć określana jako kulturowa (ang. *gender*) dotyczy cech nabytych i przypisywanych kulturowo kobiecie i mężczyźnie (Bem 2000; Fuszara 2008; Kimmel 2009; Martinez, Miller 2015; Renzetti, Curran 2005; Titkow 2007).

W artykule omawiana jest płeć metrykalna i psychologiczna. Pierwsza kategoria, określana również jako płeć socjalna lub prawna, ustalana jest po

urodzeniu na podstawie budowy zewnętrznych narządów płciowych. W stosunku do niej określana jest w ciągu życia jednostki rola męska lub żeńska. Płeć psychologiczna bywa utożsamiana z płcią kulturową, aczkolwiek warto zaakcentować procesy psychiczne, które decydują o percepcji i indywidualnym stosunku do kulturowych schematów ról płciowych. Pojęcie płci psychologicznej szerzej zostanie omówione w dalszej części artykułu.

Przyjmując szerokie rozumienie seksualności człowieka, zgodnie z którym nie ogranicza się ona tylko do samych stosunków seksualnych, a obejmuje wszystkie konsekwencje płciowości człowieka, nawiązujemy do ujęcia Martina E. P. Seligmana, Elaine F. Walker i Davida L. Rosenhana (2003). Zgodnie z nim, seksualność człowieka obejmuje pięć warstw, a mianowicie: 1) tożsamość płciową, czyli identyfikowanie siebie w kategoriach płci, poczucie bycia kobietą lub mężczyzną i świadomość własnych narządów płciowych; 2) orientacja seksualna, która polega na wyborze płci obiektów budzących fantazje i reakcje seksualne; 3) preferencje i zainteresowania seksualne oznaczające zachowania, sytuacje, obiekty, które wywołują podniecenie; 4) rola płciowa, czyli to, co jednostka mówi i robi, by pokazać, że jest kobietą lub mężczyzną; 5) funkcjonowanie seksualne, czyli zachowania seksualne i satysfakcja z nich czerpana.

Warstwa roli płciowej w teorii Seligmana i in. (2003) zakłada silny wpływ uwarunkowań społecznych (silniejszy od biologicznych) na ten aspekt seksualności człowieka. Wyjaśnienie na temat wpływu pozabiologicznych aspektów funkcjonowania człowieka na rolę płciową dostarcza teoria skryptów seksualnych (Gagnon i Simon 1973; za: Bancroft 2009). Zgodnie z nią zachowanie człowieka (również seksualne) realizuje się zgodnie ze skryptem, czyli pewnego rodzaju scenariuszem, który kształtuje kultura, doświadczenia indywidualne jednostki i jej przekonania. Scenariusze zachowań ujawniają oczekiwania społeczne związane z płcią. Są dostosowywane do konkretnych sytuacji, w których jednostka się znajduje. Teoria skryptów seksualnych pozwala ująć płeć z perspektywy nie tylko biologicznej, ale i społecznej. Skrypt jest źródłem roli płciowej w szeroko rozumianej seksualności człowieka.

Wyróżnia się trzy poziomy analizy skryptów seksualnych: scenariusze kulturowe (normy definiowane przez grupy społeczne, różnego typu postawy wobec seksu), scenariusze intrapsychiczne (osobiste preferencje) oraz scenariusze interpersonalne (dostosowujące treść scenariuszy kulturowych do indywidualnych pragnień w określonych sytuacjach). Te ostatnie służą przekładaniu abstrakcyjnych i często sprzecznych ze sobą skryptów kulturowych na daną sytuację w relacji interpersonalnej. Scenariusze intrapsychiczne nie pozostają bez wpływu na interpersonalne, ponieważ ich treść obejmuje pro-

cesy myślowe danej jednostki, jej pragnienia, fantazje, ale też możliwości poznawcze i sposób rozumienia sytuacji. Scenariusze kulturowe wywierają wpływ na kształtowanie się osobistych znaczeń i zachowań. Skrypty te definiują sytuacje i zachowania interpretowane w kategoriach płciowych. Dostarczają również słów używanych w danej kulturze do ich opisu. Skrypty kulturowe mieszczą w sobie regulacje prawne i inne źródła wiedzy o tym, co w danym kraju (grupie społecznej) jest uważane za normatywne.

Płeć psychologiczna (ang. *psychological gender*), rozumiana jako „spontaniczna gotowość do posługiwania się wymiarem płci w odniesieniu do siebie i świata” (Kuczyńska 1992, s. 5), mieści się w zakresie roli płciowej i w znacznym stopniu określona jest przez społecznie zdefiniowany schemat płci. Zarówno dorośli, jak i dzieci organizują indywidualne doświadczenia i przetwarzają informacje zgodnie z tym schematem. Wraz z wiekiem schemat płci staje się bardziej rozbudowany i coraz bardziej elastyczny, niemniej jednak każdy człowiek przypisuje znaczenie temu, że jest kobietą lub mężczyzną, a charakterystyczny dla każdej jednostki zestaw znaczeń decyduje o tym, czy przyjmuje ona postawy i role zgodne ze stereotypem płci czy wręcz przeciwnie. Dlatego nawet tak pozornie odległe od seksualności zachowania jak wykonywanie określonych zadań domowych (np. gotowanie i zmywanie naczyń) można rozumieć w kategoriach roli płciowej.

Wyróżnia się cztery typy płci psychologicznej (Kuczyńska 1992): 1) osoby określone seksualnie, czyli kobiece kobiety i męscy mężczyźni (osoby, które w samoopisie posługują się cechami charakterystycznymi dla płci biologicznej); 2) osoby androgyniczne (charakteryzują się wysokim natężeniem zarówno cech męskich, jak i kobiecych, niezależnie od własnej płci biologicznej); 3) osoby nieokreślone seksualnie (niezależnie od swojej płci biologicznej, charakteryzują się niskim natężeniem zarówno cech kobiecych, jak i cech męskich); 4) osoby krzyżowo określone seksualnie (tzw. kobiece mężczyźni i męskie kobiety, czyli osoby, które charakteryzują się cechami odpowiadającymi płci innej niż ich płeć biologiczna). Osoby androgyniczne i nieokreślone seksualnie mają zdecydowanie mniejszą tendencję do definiowania siebie w kategoriach związanych ze schematem płci, co przejawia się również w ich zachowaniach.

Psychologiczny wymiar płci różnicuje wiele kwestii związanych z funkcjonowaniem związków interpersonalnych, szczególnie tych o charakterze intymnym. Przykładowo, w związkach nieformalnych częściej pozostają kobiety męskie i androgyniczne niż reprezentujące pozostałe typy płci psychologicznej (Izdebski, Paprzycka, Mianowska 2014). Wśród kobiet żyjących poza związkami intymnymi najwięcej jest tych, które reprezentują określony krzyżowo typ płci psychologicznej, a najmniej androgynicznych. Mężczyźni

nieokreśleni seksualnie częściej niż pozostali żyją samotnie, najrzadziej dotyczy to mężczyzn androgynicznych. Osób, które nigdy nie były w stałym związku najwięcej jest wśród osób określonych krzyżowo i nieokreślonych. Ze wszystkich typów płci psychologicznej wśród mężczyzn to osoby określone krzyżowo są najmniej zainteresowane życiem w związkach kohabitacyjnych. Związki nieformalne jako alternatywa dla życia małżeńskiego (a nie etap je poprzedzający) najsilniej dotyczy kobiet i mężczyzn określonych krzyżowo. Najlepiej oceniają swoje związki osoby androgyniczne, a osoby nieokreślone seksualnie przypisują swoim związkom najniższe oceny. Kiedy partner jest androgyniczny, to osoby oceniają swój związek z nim niżej niż osoby będące w związku z kimś określonym seksualnie. Najbardziej otwarte w relacji są osoby posiadające wysoki poziom kobiecości (Szymańska 2015), w szczególności w parach, w których mężczyzna i kobieta charakteryzują się podobnym nasileniem cech kobiecych, co sprzyja ich komunikacji w sferze emocji. Płeć psychologiczna ma duże znaczenie dla oceny jakości związku (Kuczyńska 2002). W parach osób określonych seksualnie zauważa się mniejszą ilość spędzanego wspólnie czasu i niższą jakość komunikacji.

Płeć jest kategorią znacznie różnicującą zaangażowanie osób w prace domowe. Są one najczęściej dzielone na podstawie płci metrykalnej, kobiety wykonują ich znacznie więcej niż mężczyźni (CBOS 2013; Gager, Yabiku 2010; Carlson i in. 2016). Badania przeprowadzone przez CBOS (2013) pozwoliły na wyróżnienie pięciu modeli życia rodzinnego, opracowanych na podstawie podziału zajęć związanych z pracą zawodową i utrzymaniem rodziny oraz opieką nad dziećmi i gospodarstwem domowym. Model partnerski (kobieta i mężczyzna mniej więcej po równo dzielą się obowiązkami) realizowany jest w 27% przypadków. Model tradycyjny (podział ról oparty na specjalizacji silnie związanej z płcią metrykalną – mężczyzna pracuje zawodowo, a kobieta opiekuje się dziećmi i wykonuje prace w gospodarstwie domowym) realizowany jest przez 20% respondentów. Model nieproporcjonalny żeński (kobieta i mężczyzna pracują zawodowo, kobieta oprócz zarabiania pieniędzy prowadzi dom i opiekuje się dziećmi) ujawnia 23% osób badanych. Model nieproporcjonalny męski (kobieta i mężczyzna pracują zawodowo, mężczyzna dodatkowo zajmuje się dziećmi i domem) występuje w 8% rodzin, a tylko w 3% model odwrócony (za dobrobyt ekonomiczny rodziny odpowiedzialna jest kobieta, mężczyzna nie pracuje zawodowo, pozostając opiekunem dzieci i ogniska domowego).

Wyniki wskazujące na przewagę pracy kobiet w pełnieniu obowiązków domowych wiążą się z innymi zmiennymi, które potencjalnie mogą mieć wartość wyjaśniającą dla tej nierówności. Po pierwsze, najmniej egalitarnie dzielą się pracą pary, których przekonania na temat płci pochodzą z tra-

dycyjnego modelu (Davis, Greenstein, Gerteisen Marks 2007). Siła oddziaływania tych przekonań na rzeczywisty podział prac jest większa w związkach nieformalnych niż w małżeństwach. Zarówno kobiety, jak i mężczyźni w związkach kohabitacyjnych deklarują bardziej zbliżony do egalitarnych (choć wciąż nie im równoważny) układ ról płciowych w domu. Inni badacze (Miller, Sassler 2010) przypominają, że związki nieformalne są „niekompletnie zinstytucjonalizowane”, co w tym kontekście oznacza, iż w odróżnieniu do małżonków, nie mają oni narzuconych ról i oczekiwań społecznych, które są im kulturowo przypisane jako domyślne. Rola żony/męża jest lepiej opisana i sprecyzowana niż rola osoby kohabitującej. Związek kohabitacyjny staje się w ten sposób przestrzenią większej swobody realizowania niestandardowych ról płciowych, gdyż implikuje mniej oczekiwań społecznych niż małżeństwo.

Zwraca się również uwagę na związek płci psychologicznej z seksualnymi aspektami funkcjonowania człowieka. Na przykład pary nastolatków tworzone z kobiecych dziewcząt i męskich chłopców szybciej przechodzą inicjację seksualną i są bardziej aktywne seksualnie niż osoby androgyniczne (Udry, Chantala 2004). Liberalizm w ocenie życia seksualnego reprezentują najczęściej kobiety męskie i androgyniczne. Osoby, które mają większe natężenie cech kobiecych, częściej podchodzą do tych kwestii w sposób tradycyjny. Dodatkowo, wśród mężczyzn, określony typ płci psychologicznej wiąże się z wyższą satysfakcją seksualną (Szymańska 2015). Androgynów uważa się za osoby najbardziej usatysfakcjonowane ze związków zarówno w sferze emocjonalnej, jak i seksualnej.

Większość kobiet i mężczyzn ocenia swoje życie seksualne jako satysfakcjonujące, zarówno fizycznie, jak i emocjonalnie (Schwartz, Young 2009). W Polsce zadowolenie z życia seksualnego stwierdza 64% mężczyzn i 52% kobiet (CBOS 1997), a seks jest dla nich przede wszystkim przyjemnością, wyrazem oddania i miłości. Jednakże płeć różnicuje sposób osiągania satysfakcji seksualnej. O ile u mężczyzn pojawia się ona bardziej spontanicznie, o tyle u kobiet wymaga więcej czasu i starania. Niektórzy badacze (Janicka 2006) stwierdzają u mężczyzn wyższy poziom satysfakcji seksualnej niż u kobiet, choć inne publikacje wskazują na brak różnic w tym zakresie (Żak-Łykus, Nawrat 2013).

Metoda

W niniejszym opracowaniu obowiązki domowe zostały zdefiniowane jako działania mające na celu podtrzymanie funkcjonowania gospodarstwa domowego, obejmujące następujące sfery: przygotowywanie posiłków, robienie zakupów, zmywanie naczyń, rutynowe sprzątanie domu, gruntowne po-

rządki, pranie, prasowanie, płacenie rachunków, mycie auta, naprawa auta, wykonywanie drobnych napraw w domu, remonty i zlecenie usług. Nie wszystkie z wymienionych zadań dotyczą każdego gospodarstwa domowego. W niektórych rodzinach tych obowiązków może być więcej (jak na przykład opieka nad osobami chorymi lub pielęgnacja ogrodu). Satysfakcja seksualna natomiast jest subiektywną oceną jednostki odnoszoną do całościowego przebiegu jej kontaktów seksualnych, zarówno w fazie pożądania, jak i realizacji seksualnej (Specjalski, Greń, Bulińska, Zielona-Jenek 2014). Przyjęto rozróżnienie na trzy aspekty satysfakcji seksualnej za Deborah Davis (Davis, Shaver, Widaman, Vernon, Follette, Beitz 2006): 1) satysfakcję ze współżycia seksualnego (satysfakcja fizyczna), 2) uczuć wobec partnera (satysfakcja emocjonalna); 3) oceny własnego wpływu na to kiedy, jak i czy w ogóle dojdzie do kontaktów seksualnych (satysfakcja wynikająca z poczucia kontroli).

Przeprowadzone badania skupione były wokół pytań o podział obowiązków domowych wśród osób funkcjonujących w heteroseksualnych związkach kohabitacyjnych, ich satysfakcję seksualną oraz związku pomiędzy płcią metrykalną i płcią psychologiczną a powyższymi aspektami funkcjonowania w diadzie.

Osoby badane

Prezentowane wyniki pochodzą z badania 46 bezdzietnych osób w wieku 21-35 lat, które żyją w heteroseksualnej kohabitacji. Czas trwania związku badanych osób wahał się od 1,5 do 8 lat ($M=3,51$; $SD=1,49$). Przebadanych zostało 25 kobiet (54,3%) i 21 mężczyzn (45,7%). Średni wiek badanych wyniósł 24,89 ($SD=0,43$). Badani byli podobni do siebie pod względem wykształcenia; 47,8% badanych wskazało w metryczce na wykształcenie średnie, a 52,2% wykształcenie wyższe. Nie było osób badanych z wykształceniem podstawowym czy gimnazjalnym. Zdecydowana większość (82,6%) badanych mieszkała w mieście powyżej 400 tys. mieszkańców, 10,9% zamieszkuje miasto o wielkości 100-400 tys. mieszkańców.

Procedura

Ogłoszenia o możliwości wzięcia udziału w anonimowym badaniu zostały podane w mediach społecznościowych. Badani byli dobierani na podstawie zgłoszeń ochotniczych po spełnieniu następujących kryteriów: bezdzietność, współzamieszkiwanie w bliskim związku nieformalnym, wiek 21-35 lat. Badania odbywały się w bezpośrednim kontakcie z respondentami. Większość z nich w domu osób badanych. Wszyscy badani otrzymywali szare koperty, w których zaklejali wypełnione arkusze, co zapewniało poufność wyników.

Wszyscy badani byli informowani o możliwości rezygnacji z udziału w badaniu w każdej chwili, bez podania przyczyny i część osób skorzystała z tej możliwości.

Do badania płci psychologicznej zastosowano Inwentarz Płci Psychologicznej Alicji Kuczyńskiej. Na podstawie liczbowej oceny dwóch wymiarów: kobiecości i męskości, narzędzie pozwala stwierdzić, czy osoba badana opisuje się w kategoriach cech psychicznych zgodnych z własną płcią (osoba określona seksualnie), zgodnych zarówno z własną, jak i przeciwną płcią (osoba androgyniczna), zgodnych z płcią przeciwną (osoba krzyżowo określone seksualnie) lub w niskim stopniu przypisuje sobie cechy stereotypowo związane z jakąkolwiek płcią (nieokreślona seksualnie). Na skali od 1 („zupełnie taki nie jestem”) do 5 („taki właśnie jestem”) osoba badana ocenia, w jakim stopniu przypisuje sobie daną cechę. IPP składa się z 35 pozycji; 15 z nich odnosi się do cech postrzeganych jako stereotypowo męskie (suma jest wynikiem w skali Męskości), 15 do cech postrzeganych jako stereotypowo kobiece (suma jest wynikiem na skali Kobiecości), a 5 pozycji kwestionariusza to pozycje buforowe, składające się z cech neutralnych, przypisywanych zarówno kobietom, jak i mężczyznom. Rzetelność dla skali Męskości wynosi 0,78, a dla skali Kobiecości 0,79. Normalizacja narzędzia miała miejsce na uczelniach wyższych we Wrocławiu i obejmowała 40 studentek i 39 studentów.

Podział obowiązków domowych szacowano przy pomocy autorskiego kwestionariusza. Pozwala on na ustalenie proporcji w zakresie wykonywania obowiązków domowych przez osoby żyjące w związku intymnym. Konstrukcja narzędzia była wieloetapowa. Po przygotowaniu pozycji testowych przystąpiono do ich weryfikacji. Narzędzie pierwotnie składało się z 11 twierdzeń, z których 10 dotyczyło tego, kto najczęściej wykonuje określone zadania w domu. Ostatecznie w obliczeniach uwzględnianych jest 7 pozycji testowych, ponieważ 4 itemy zostały usunięte z powodu małej mocy dyskryminacyjnej. Rzetelność testu, mierzona przy pomocy współczynnika α Cronbacha, wynosi 0,78. Kolejne twierdzenia uwzględniają takie działania, jak pranie ubrań, robienie zakupów, zmywanie naczyń, codzienne sprzątanie w domu, gruntowne porządki, prasowanie ubrań. Osoba badana zaznacza swoją reakcję mając do wyboru następujące odpowiedzi: „Ja robię to częściej niż partner/ka.”, „Partner/ka robi to częściej niż ja.”, „Ja i partner/ka robimy to tak samo często.”, „W naszym gospodarstwie domowym robi to ktoś inny niż ja albo partner/ka.”, „Nikt w naszym gospodarstwie domowym nie wykonuje tego rodzaju pracy.”. Pozycja 7 brzmi: „Czy sposób dzielenia się powyższymi pracami jest dla ciebie satysfakcjonujący?” i jej celem jest ocena zadowolenia z podziału obowiązków domowych w danym gospodar-

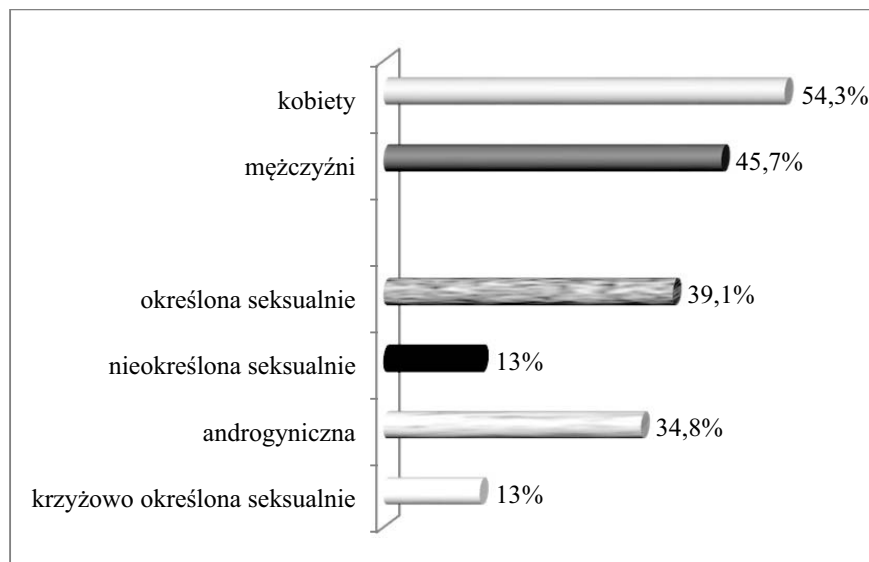

stwie. Przy znajomości płci metrykalnej osób badanych podjęto próbę klasyfikacji ich reakcji świadczących o podziale obowiązków domowych w stylu partnerskim – osoba badana przypisuje sobie i partnerowi taki sam wkład w wypełnianie obowiązków domowych, nieproporcjonalnie żeńskim – większość prac domowych wykonuje kobieta lub nieproporcjonalnie męskim – większość prac domowych wykonuje mężczyzna.

Poziom zadowolenia z aktywności seksualnej mierzona była za pomocą Skali Satysfakcji Seksualnej Deborah Davis (Davis i in. 2006). Została ona przetłumaczona i była stosowana przez badaczy z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Specjalski i in. 2014). Skala jest stosowana do oceny satysfakcji seksualnej osób współżyjących w parach heteroseksualnych lub homoseksualnych, formalnych lub nieformalnych. Składa się z 21 twierdzeń. Osoba badana zaznacza swoje reakcje na skali od 1 („zdecydowanie nie zgadzam się”) do 5 („zdecydowanie zgadzam się”). Wynik ogólny jest sumą poszczególnych odpowiedzi i wskazuje na globalną satysfakcję seksualną. Skala obejmuje trzy podskale: Satysfakcja Fizyczna, Satysfakcja Emocjonalna i Poczucie Kontroli. Współczynniki rzetelności poszczególnych skal w badaniach polskich wynoszą: 0,77; 0,81 i 0,90.

Wyniki

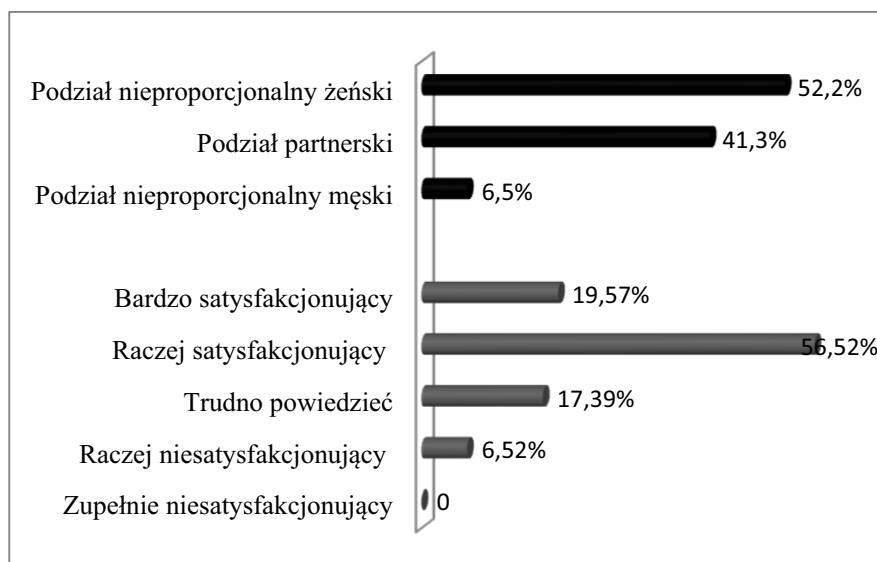
Wśród badanych najwięcej jest osób o określonej seksualnie płci psychologicznej (39,1%), 34,8% osób ujawnia androgynię. Osób nieokreślonych seksualnie i krzyżowo określonych seksualnie jest po 13%. Na rysunku 1 graficznie przedstawiono procentowy układ płci metrykalnej i psychologicznej osób badanych. W skali Kobiecości minimalna zaobserwowana wartość wynosi 41, a maksymalna 67. Średni wynik w tej skali wynosi 53,59 (SD=5,89), co jest uznawane za wynik wysoki (Kuczyńska 1992). Obserwowane w badaniu wyniki na skali Męskości mieszczą się w przedziale od 35 do 68 (M=50,91; SD=7,78). Wyniki na skalach Kobiecości i Męskości są zależne od płci metrykalnej. Na skali Kobiecości kobiety otrzymują statystycznie wyższe wyniki od mężczyzn ($t=2,58$ $p<0,05$), natomiast na skali Męskości wyższe wyniki osiągnęli mężczyźni niż kobiety ($t=2,35$ $p<0,05$).

Rysunek 1. Płeć metrykalna i psychologiczna.

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzone badanie wskazuje na dominację nieproporcjonalnie żeńskiego typu podziału obowiązków domowych wśród kohabitujących par heteroseksualnych (rysunek 2). Występuje on w związkach 52,2% badanych osób. Drugim pod względem częstości jest typ partnerski, który ujawnia 41,3% osób. Najrzadziej występuje typ nieproporcjonalny męski, bo dotyczy jedynie 6,5% osób. Analiza każdego pytania z osobna wykazała, że największe różnice pomiędzy zaangażowaniem kobiet i mężczyzn w prace domowe dotyczą takich aspektów, jak: pranie ubrań, codzienne sprzątanie i gruntowne porządki. Wszystkie z tych zadań częściej wykonują kobiety (V Cramera wyniosło 0,43 $p < 0,001$). Zaobserwowano również związek o średniej sile ($V = 0,52$ $p < 0,01$) pomiędzy płcią metrykalną a odpowiedziami na pytanie „Kto najczęściej sprząta w domu?” oraz istotny związek o średniej sile ($V = 0,43$ $p < 0,05$) pomiędzy płcią metrykalną a odpowiedziami na pytanie „Kto najczęściej robi gruntowne porządki?”. Zarówno kobiety, jak i mężczyźni na te pytania najczęściej udzielają odpowiedzi, która wskazuje na większe zaangażowanie kobiet w ten rodzaj pracy. Większość osób uznała sposób dzielenia się obowiązkami domowymi za raczej satysfakcjonujący. Nikt spośród badanych nie ocenił dystrybucji zadań w domu za zupełnie niesatysfakcjonującej.

Rysunek 2. Typ podziału i satysfakcja z podziału obowiązków domowych.
Źródło: opracowanie własne.

Satysfakcja seksualna badanych osób mieści się w przedziale od 51 do 101. Średnie wyniki satysfakcji, zarówno w zakresie globalnym, jak i w poszczególnych jej wymiarach przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Satysfakcja seksualna – statystyki opisowe

Zmienna	Min	Maks	M	SD	Me	Mo
Satysfakcja seksualna – wynik ogólny	51	101	78,96	11,90	76,5	71
Fizyczna satysfakcja seksualna	33	54	42,98	5,59	42	42
Emocjonalna satysfakcja seksualna	6	20	13,93	3,87	13,5	11
Satysfakcja seksualna wynikająca z poczucia kontroli	8	29	22,04	5,11	23	27

Źródło: opracowanie własne.

Statystyki testu V Cramera wskazują na brak istotnego statystycznie związku między wykształceniem ($V=0,10$; $p=0,79$) i miejscem zamieszkania ($V=0,25$; $p=0,439$) osób badanych a sposobem, w jaki dzielą się obowiązkami domowymi. W badaniach własnych nie obserwuje się również związku

między podziałem obowiązków domowych a czasem wspólnego zamieszkiwania ($V=0,14$; $p=0,63$), czasem trwania związku ($V=0,29$; $p=0,16$) czy wiekiem osób badanych ($V=0,28$; $p=0,16$).

Uzyskane wyniki świadczą ponadto o braku istotnego związku pomiędzy satysfakcją seksualną a wiekiem ($\rho=-0,09$; $p=0,52$), czasem trwania związku ($\rho=0,06$; $p=0,68$), czasem wspólnego zamieszkiwania ($\rho=0,21$; $p=0,16$). Nie ma też związku pomiędzy miejscem zamieszkania ($V=0,16$; $p=0,75$) czy wykształceniem ($V=0,17$; $p=0,24$) a satysfakcją seksualną osób badanych.

Przypuszczano, że istnieje związek między płcią a podziałem obowiązków domowych. Statystyki testu V Cramera wskazują na brak związku płci metrykalnej ($V=0,26$ $p=0,21$) i płci psychologicznej ($V=0,15$ $p=0,90$) z zadaniami z zakresu opieki nad gospodarstwem domowym w heteroseksualnych diadach konsensualnych. Również nie istnieje istotny statystycznie związek między płcią a satysfakcją seksualną. Zarówno płeć metrykalna ($t=0,67$ $df=34,18$ $p=0,51$), jak i płeć psychologiczna ($F=0,345$ $p=0,389$) nie różnicuje satysfakcji seksualnej. Przeprowadzono również analizę wariancji wyników z poszczególnych podskal satysfakcji seksualnej. Nie wykazano zależności satysfakcji fizycznej ($F=0,84$ $p=0,16$), ani satysfakcji emocjonalnej ($F=0,82$ $p=0,24$), jak również satysfakcji wynikającej z poczucia kontroli ($\chi^2=2,826$ $df=3$) od płci psychologicznej.

Dyskusja

W ostatnich latach można zauważyć, że kobiety mają coraz większe wsparcie mężczyzn w pracach domowych, w szczególności w rodzinach o wyższym statusie ekonomicznym (Kotlarska-Michalska 2001). Kobiety aktywne zawodowo częściej niż bierne w tym zakresie oddają część roli gospodyni domowej mężczyźnie i innym członkom rodziny, choć ich praca zawodowa nie zawsze prowadzi do automatycznego przejścia z tradycyjnego do partnerskiego modelu życia rodzinnego. Podział obowiązków domowych opisywany jest często jako nieproporcjonalnie żeński. Jak podsumowuje tę kwestię Anna Kwak (2007), mężczyźni coraz częściej wspierają swoje partnerki w niektórych pracach w domu, ale nie przejmują za nie odpowiedzialności. Należy jednak zauważyć, że zarówno u kobiet, jak i u mężczyzn, zmienia się podejście do podziału ról społecznych na bardziej egalitarne. W 1975 r. w USA mniej niż połowa (47%) kobiet nie zgadzała się ze stwierdzeniem: „Dla wszystkich jest lepiej, kiedy mężczyzna zarabia pieniądze poza domem, a kobieta opiekuje się domem i rodziną” (Carlson i in. 2016, s. 5). W 2012 r. natomiast liczba kobiet, które nie zgadzały się z powyższym twierdzeniem wzrosła do 78%. Mężczyzn było 71%. Oznacza to, że choć mężczyźni mają

nico bardziej tradycyjne spojrzenie na podział ról rodzinnych, to ogólnie coraz więcej osób odbiega od tego modelu. Wyjaśnia się to między innymi tym, że kobiety częściej pracują, są lepiej wyedukowane i więcej zarabiają niż w przeszłości. W Polsce 78,1% kobiet i 65,3% mężczyzn twierdzi, że osoby w związkach powinny egalitarnie dzielić się obowiązkami zawodowymi i rodzinnymi (Baranowska 2007).

Przeprowadzone badania świadczą, że w parach kohabitujących to kobiety wykonują większość pracy związanej z opieką nad domem, a ich partnerzy nawet jeśli biorą w tym udział, to nie przejmują więcej obowiązków niż ich partnerka. Osoby kohabitujące niezależnie od płci psychologicznej dzielą się obowiązkami domowymi w sposób nieproporcjonalny żeński. Wyniki te potwierdzają ustalenia innych badań (CBOS 2013; Johnson i in. 2016). Drugim typem podziału obowiązków domowych jest typ partnerski podziału, co może świadczyć o pewnej tendencji zmian w tym zakresie. W odniesieniu do teorii skryptów seksualnych (Bancroft 2009) można przypuszczać, że o ile opieka nad domem wciąż jest silnie wpisana w scenariusz związany z rolą kobiety, o tyle skrypty mężczyzn coraz mniej „zabraniają” im udziału w tym (do niedawna) żeńskim aspekcie. Wyżej opisany podział obowiązków jest określany jako „raczej satysfakcjonujący” lub „bardzo satysfakcjonujący” aż przez 76,1% badanych, więc można uznać, że większość kohabitantów jest zadowolona ze sposobu, w jaki dzieli się obowiązkami domowymi z drugą osobą. Ta tendencja nie jest zależna od płci psychologicznej, a więc nie jest ważne w kategoriach której płci opisuje się osoba badana. Przejawiane zachowania są zgodne z płcią metrykalną.

Również satysfakcja seksualna badanych osób nie jest zależna od płci metrykalnej i psychologicznej. Kobiety i mężczyźni mają podobny poziom satysfakcji seksualnej, zarówno w aspekcie fizycznym, emocjonalnym, jak i satysfakcji wynikającej z kontroli. Przeczy to badaniom, które pokazują wyższy u mężczyzn poziom satysfakcji seksualnej (Janicka 2006), ale jest zgodne z nowszymi badaniami (Żak-Łykus, Nawrat 2013). Wskazuje się również na bezpośredni związek pomiędzy sferą seksualną a pomocą mężczyzn w domu, co ujawniają wprost osoby badane przez Sinikka Elliott i Obera Umberson (2008). Otóż kobiety przyznają, że zdarza się, iż wykorzystują sferę seksualną do negocjowania ról w innych sferach życia rodzinnego. Ten aspekt warto sprawdzić w kolejnych badaniach. Niektórzy badacze potwierdzają natomiast związek pomiędzy satysfakcją seksualną a satysfakcją ze związku ogólnie (Gager, Yabiku 2010; Nomejko, Dolińska-Zygmunt, Zdrojewicz 2012; Schwartz, Young 2009; Żak-Łykus, Nawrat 2013), a siła tego związku jest uznawana za dużą (Izdebski, Ostrowska 2003), co podkreśla rangę sfery seksualnej dla jakości relacji w związkach intymnych.

Przeprowadzone badanie ma pewne ograniczenia. Wśród osób badanych były głównie określone seksualnie i androgyniczne, co sprawiło, że badanie objęło niewielką liczbę osób o innych typach płci psychologicznej. Na przykład na podstawie badań Zbigniewa Izdebskiego i współpracowników (Izdebski i in. 2014) można było oczekiwać, że najwięcej badanych kobiet będzie reprezentowało płęć psychologiczną krzyżowo określoną i androgyniczną. Wyniki badań własnych wskazują tylko na częściową zgodność z oczekiwaniami, ponieważ najwięcej było kobiet określonych seksualnie i androgynicznych, a liczba kobiet męskich nie przekroczyła liczby kobiet kobiecych. Wyżej opisane wyniki mogą się wiązać ze specyfiką badanej grupy. Tematyka badania dla wielu osób była zniechęcająca, co sprawiło, że niewiele z nich zechciało wziąć udział w całym badaniu. Część osób wycofała się po przeczytaniu pytań. Szczególnie wrażliwym tematem okazały się pytania o satysfakcję seksualną. Powyższe kwestie były decydujące dla liczby osób badanych, która wyniosła zaledwie 46. Dodatkowo, pary różniły się od siebie zakresem obowiązków, które w ogóle miały do wykonania. Dyskusyjny pozostaje również dobór narzędzi badawczych. W związku z brakiem narzędzia do oceny sposobu podziału obowiązków domowych, skonstruowano służący do tego kwestionariusz. Pierwotnie znalazły się w nim itemy zaniżające rzetelność testu, co spowodowało konieczność brania pod uwagę tylko części twierdzeń.

Kolejną godną uwagi cechą badania jest fakt, że opiera się ono na samoopisie, a więc na subiektywnym wrażeniu osób badanych. Szczególnie istotne jest to w przypadku podziału obowiązków domowych, na co wskazywać mogą amerykańskie badania (Davis i in. 2007). Obejmowały one pary pochodzące z 28 krajów, przy czym każdy z partnerów przypisywał sobie procentową ilość pracy, którą wykonuje w domu. Badane były całe pary, więc teoretycznie średni procent prac wykonywanych przez kobiety powinien się sumować ze średnim procentem prac wykonywanych przez mężczyzn do 100%. W rzeczywistości taka dokładność miała miejsce tylko wśród par badanych w Norwegii. Wśród przedstawicieli wszystkich innych krajów pary przypisywały sobie w sumie więcej niż 100% pracy, co wynika z subiektywnych ocen względem podziału obowiązków domowych. Również polskie badania wskazują na sprzeczność między deklaracjami dotyczącymi podziału obowiązków w rodzinie a rzeczywistym modelem funkcjonowania rodziny (Titkow, Duch-Krzystoszek, Budrowska 2004).

Literatura

- BAKIERA L. (2009), Wartość małżeństwa w rozwoju człowieka dorosłego, [w:] Rodzina jako wartość w rozwoju człowieka, red. B. Harwas-Napierała, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań, s. 25-57.
- BAKIERA L. (2006), Rodzina z perspektywy socjologicznej i psychologicznej: ciągłość i zmiana, „Roczniki Socjologii Rodziny”, nr 17, s. 101-115.
- BAKIERA L., HARWAS-NAPIERAŁA B. (2016), Wzory osobowe w rozwoju człowieka, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
- BANCROFT J. (2009), Seksualność człowieka, Elsevier Urban & Partner, Wrocław.
- BARANOWSKA A. (2007), Poglądy i preferencje dotyczące ekonomicznych modeli rodziny, [w:] Aktywność zawodowa i edukacyjna a obowiązki rodzinne w Polsce w świetle badań empirycznych, red. E. Kotowska, U. Sztanderska, I. Wóycicka, SCHOLAR, Warszawa, s. 404-422.
- BEM S. L. (2000), Męskość. Kobiecość. O różnicach wynikających z płci, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk.
- BIEŃKO M. (2008), Współczesne skrypty bycia razem. Zamierzony i realizowany projekt scenariuszy ról małżeńskich. Młodzież a rodzina, „Roczniki Socjologii Rodziny”, nr 19, s. 71-90.
- CARLSON D. L., MILLER A. J., SASSLER S., HANSON, S. (2016), The gendered division of housework and couples' sexual relationships: A re-examination, „Journal of Marriage and Family”, t. 78, nr 4, s. 975-995.
- CARLSON E. A. (2013), The seven sexes of human, [w:] The 7 sexes: Biology of sex determination, red. E. A. Carlson, Indiana University Press, Bloomington, Indianapolis, s. 111-120.
- CBOS (2013), O roli kobiet w rodzinie. Komunikat z badań BS/30/2013, adres internetowy: <http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2013/K\030\13.PDF> [data dostępu: 28.02.2018], <http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2013/K\031\13.PDF> [data dostępu: 28.02.2018].
- CBOS (1997), Życie seksualne Polaków. Komunikat z badań BS/48/48/97, adres internetowy: <http://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/1997/K\048\97.PDF> [data dostępu: 27.02.2018].
- DAVIS S. N., GREENSTEIN T. N., GERTEISEN MARKS J. P. (2007), Effects of union type on division of household labor: Do cohabiting men really perform more housework?, „Journal of Family Issues”, t. 28, nr 9, s. 1246-1272.

- DAVIS D., SHAVER P., WIDAMAN K. F., VERNON M. L., FOLLETTE W. C., BEITZ K. (2006), „I can't get no satisfaction”: Insecure attachment inhibited sexual communication, and sexual dissatisfaction, „Personal Relationships”, nr 13, s. 465-483.
- DOMÍNGUEZ-FOLGUERAS M. (2013), Is cohabitation more egalitarian? The division of household labor in five European countries, „Journal of Family Issues”, t. 34, nr 12, s. 1623-1646.
- DULKO S. (2003), ABC... płci, „Kosmos, Problemy Nauk Biologicznych”, t. 52, nr 1, s. 5-10.
- ELLIOTT S., UMBERSON O. (2008), The performance of desire: Gender and sexual negotiation in long-term marriages, „Journal of Marriage and Family”, t. 70, nr 2, s. 391-406.
- FUSZARA M. (RED.) (2007), Nowi mężczyźni? Zmieniające się modele męskości we współczesnej Polsce, Wydawnictwo TRIO, Warszawa.
- GAGER C. T., YABIKU S. T. (2010), Who has the time? The relationship between household labor time and sexual frequency, „Journal of Family Issues”, nr 31, s. 135-63.
- IZDEBSKI Z., OSTROWSKA A. (2003), Seks po polsku. Zachowania seksualne jako element stylu życia Polaków, MUZA SA, Warszawa.
- IZDEBSKI Z., PAPRZYCKA E., MIANOWSKA E. (2014), Płeć biologiczna i płeć społeczno-kulturowa a związki intymne Polaków, „Studia Socjologiczne”, t. 215, nr 4, s. 13-39.
- JANICKA I. (2006), Kohabitacja a małżeństwo w perspektywie psychologicznej. Studium porównawcze, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- JANKOWIAK B. (2013), Nieformalne związki jedno- i dwupłciowe jako alternatywne formy życia małżeńsko-rodzinnego. Analiza jakości i stabilności relacji, „Studia Edukacyjne”, nr 26, s. 155-170.
- JOHNSON M. D., GALAMBOS N. L., ANDERSON J. R. (2016), Skip the dishes? Not so fast! Sex and housework revisited, „Journal of Family Psychology”, t. 30, nr 2, s. 203-213.
- KIMMEL M. (2009), The Gendered Society, Oxford University Press, New York.
- KRZYSTECZKO H. (2006), Modele i wartości rodziny dawnej i współczesnej, [w:] Rodzina. Historia i współczesność, red. W. Korzeniowska, U. Szuścik, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków, s. 129-137.
- KORNTRICH S., BRINES J., LEUPP K. (2012), Egalitarianism, housework, and sexual frequency in marriage, „American Sociological Review”, t. 78, nr 1, s. 26-50.

- KOTLARSKA-MICHALSKA A. (2001), Przemiany rodzinnych ról kobiecych w okresie transformacji ustrojowej, [w:] Współczesne rodziny polskie – ich stan i kierunek przemian, red. Z. Tyszka, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań, s. 93-103.
- KUCZYŃSKA A. (1992), Inwentarz do oceny płci psychologicznej. Podręcznik, Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Warszawa.
- KUCZYŃSKA A. (2002), Płeć psychologiczna idealnego i rzeczywistego partnera życiowego oraz jej wpływ na jakość realnie utworzonych związków, „Przegląd Psychologiczny”, t. 45, nr 4, s. 385-399.
- KWAK A. (2007), Kobieta w domu i na rynku pracy. Czy równość praw i obowiązków? Wizerunki ról rodzinnych, „Roczniki Socjologii Rodziny”, nr 18, s. 73-87.
- MARTINEZ A. R., MILLER L. J. (RED.) (2015), Gender in a transitional era: Changes and challenges, Lexington Books, Lanham, Boulder, New York, London.
- MILLER A. J., SASSLER S. (2010), Stability and change in the division of labor among cohabiting couples, „Social Forum”, t. 25, nr 4, s. 677-702.
- NOMEJKO A., DOLIŃSKA-ZYGMUNT G., ZDROJEWICZ Z. (2012), Poczucie jakości życia a satysfakcja z życia seksualnego, „Seksuologia Polska”, t. 10, nr 2, s. 54-60.
- RENZETTI C. M., CURRAN D. J. (2005), Kobiety, mężczyźni i społeczeństwo, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- SCHWARTZ P., YOUNG L. (2009), Sexual satisfaction in committed relationships, „Sexuality Research & Social Policy: A Journal of the NSRC”, t. 6, nr 1, s. 1-17.
- SELIGMAN M. E. P., WALKER E. F., ROSENHAN D. L. (2003), Psychopatologia, Zysk i S-ka, Poznań.
- SELTZER J. A. (2000), Families formed outside of marriage, „Journal of Marriage and Family”, t. 62, nr 4, s. 1247-1268.
- SLANY K. (2002), Alternatywne formy życia małżeńsko-rodzinnego w ponowoczesnym świecie, Zakład Wydawniczy „NOMOS”, Kraków.
- SPECJALSKI R., GREŃ M., BULIŃSKA K., ZIELONA-JENEK M. (2014), Satysfakcja seksualna a satysfakcja ze związku u mężczyzn homoseksualnych, „Seksuologia Polska”, t. 12, nr 2, s. 64-69.

- STRZAŁKO J., (RED.) (2006), Słownik terminów biologicznych, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
- SZYMAŃSKA P. (2015), Płeć psychologiczna a satysfakcja ze związku małżeńskiego młodych dorosłych, „Horyzonty Psychologii”, nr 5, s. 63-78.
- TITKOW A. (2007), Tożsamość polskich kobiet. Ciągłość, zmiana, konteksty, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa.
- TITKOW A., DUCH-KRZYSTOSZEK D., BUDROWSKA B. (2004), Nieodpłatna praca kobiet. Mity, realia, perspektywy, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa.
- TROST J. (2010), The social institution of marriage, „Journal of Comparative Family Studies”, t. 41, nr 4, s. 507-514.
- UDRY J. R., CHANTALA K. (2004), Masculinity-femininity guides sexual union formation in adolescents, „Personality and Social Psychology Bulletin”, t. 30, nr 1, s. 44-55.
- WIŚNIEWSKA M., BAKIERA L. (2017), Podział obowiązków domowych i satysfakcja seksualna w heteroseksualnych kohabitacjach, [w:] Zagrożenia i problemy cywilizacyjne XXI w. – przegląd i badania, red. M. Maciąg, K. Maciąg, Wydawnictwo Naukowe TYGIEL, Lublin, s. 82-96.
- ŻAK-ŁYKUS A., NAWRAT M. (2013), Satysfakcja seksualna, życiowa i partnerska, „Family Forum”, nr 3, s. 172-183.

Lucyna Bakiera
Magdalena Wiśniewska

**METRICAL AND PSYCHOLOGICAL SEX VERSUS THE DIVISION OF
HOUSEHOLD DUTIES AND SEXUAL SATISFACTION IN
CONSENSUAL RELATIONSHIPS**

Keywords: metrical sex, psychological sex, household duties, sexual satisfaction, consensual relationship.

The aim of this study was to verify whether, in the case of consensual (cohabitating) couples, metrical and psychological sexes are linked to the division of household duties and to sexual satisfaction. The study involved 46 young adults aged 21-35 (25 women and 21 men). Their psychological sex was examined using Inwentarz Płci Psychologicznej (Psychological Sex Inventory) by Kuczyńska (1992). Also, Sexual Satisfaction Scale by Deborah Davis (2006) was applied. The division of household duties was assessed using a tool constructed for the purposes of the study.

The research allows concluding that neither metrical nor psychological sex can be clearly linked to taking care of the household or to sexual satisfaction. Independently of the psychological sex, housekeeping is the domain of women more frequently than of men.

Lucyna Bakiera
Magdalena Wiśniewska

**PŁEĆ METRYKALNA I PSYCHOLOGICZNA A PODZIAŁ
OBOWIĄZKÓW DOMOWYCH I SATYSFAKCJA SEKSUALNA
W ZWIĄZKACH KONSENSUALNYCH**

Słowa kluczowe: płęć metrykalna, płęć psychologiczna, obowiązki domowe, satysfakcja seksualna, kohabitacja.

Celem prezentowanego badania było sprawdzenie, czy w związkach konsensualnych (kohabitacyjnych) płęć, zarówno w wymiarze metrykalnym, jak i psychologicznym wiąże się z podziałem obowiązków domowych i satysfakcją seksualną. Badanie objęło 46 młodych dorosłych w wieku 21-35 lat (25 kobiet i 21 mężczyzn). Płęć psychologiczna była oceniana przy użyciu Inwentarza do oceny Płci Psychologicznej Alicji Kuczyńskiej (1992). Użyto również Skali Satysfakcji Seksualnej Deborah Davis (Davis i in., 2006). Podział obowiązków domowych szacowany był przy pomocy narzędzia skonstruowanego na potrzeby badania.

Na podstawie przeprowadzonych badań można wnioskować, że płęć metrykalna i psychologiczna nie przejawia się w sposób różnicujący zachowania związane z opieką nad gospodarstwem domowym i satysfakcją seksualną. Obowiązki domowe, niezależnie od płci psychologicznej, wykonują częściej kobiety niż mężczyźni.